

Doporučení MPO, MMR a ÚOHS ke kontraktaci elektřiny a plynu pro rok 2023 pro veřejné zadavatele

Následující text reaguje na nastalou situaci a řadu dotazů týkající se zajištění dodávek elektřiny a plynu pro příští rok.

Východiska

Nákup energií je **veřejnou zakázkou** a zadavatel musí postupovat podle zákona. V zákoně č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ“ nebo „zákon“) **není** ukotvena **výjimka** z postupu v zadávacím řízení, zákon také **neobsahuje** speciální postupy **pouze** pro **nákup energií**.

Situace:

1) Zadavateli skončí stávající smlouva k 31.12.2022 a dosud nepodnikl žádné kroky k uzavření smlouvy podle ZZVZ

Zadavatel použije **standardní** proces zadávání. Pro nákup energií lze využít

- nákup prostřednictvím **komoditních burz**, který zákon výslovně umožňuje, jde o formalizovaný postup v jednacím řízení bez uveřejnění,
- otevřené řízení, kde je možno pro hodnocení využít **elektronickou aukci**,
- jakýkoli jiný standardní postup v zadávacím řízení podle zákona.

Doporučení

A. **Doporučujeme v současné chvíli řešit pouze zajištění dodávek na rok 2023 a neuzavírat smlouvy na rok 2024 či delší období.**

Doporučujeme řešit pouze období, po které je cena elektřiny a plynu zastropována nařízením vlády č. 298/2022 Sb., o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci. Pokud by zadavatel vysoutěžil fixní cenu i na další roky, pak hrozí (pokud by si to neošetřil prostřednictvím výhrady pro případ poklesu ceny na trhu), že bude platit cenu vyšší i v případě, kdy cena tržní bude již nižší. Lze případně také doporučit možnost stanovit ve smlouvě možnost výpovědi smlouvy ze strany zadavatele s krátkou výpovědní lhůtou.

B. **Doporučujeme všem subjektům, aby si pro rok 2023 vysoutěžili dodavatele s cenou na principu SPOT + X.**

Parametr X představuje přírážku kryjící náklady obchodníka a marži.

V případě ceny energií odvozených na principu SPOT + X je dodavatel povinen účtovat v roce 2023 maximálně cenu za zúčtovací období ve výši zastropované ceny, tedy 5 000 Kč/MWh bez DPH pro elektřinu a 2 500 Kč/MWh bez DPH pro plyn. Mechanismus je pro zákazníky výhodný tím, že jim umožňuje docílit i nižší ceny za zúčtovací období, než je stanovený cenový strop, pokud dojde v průběhu roku 2023 k poklesu cen elektřiny a plynu.

Zároveň je mechanismus SPOT+X výhodný pro stát z pohledu nákladů na zastropování a jejich kompenzování obchodníkům.

Dodavatelé jsou na tento způsob kontraktace připraveni, je to jejich standardní produkt.

2) Zadavateli skončí stávající smlouva k 31.12.2022 a již podnikl kroky k uzavření smlouvy podle ZZVZ

Nová smlouva nebyla uzavřena z **důvodu nepodání žádné nabídky**, v takovém případě lze použít jednací řízení bez uveřejnění dle podmínek stanovených v § 63 a násl. ZZVZ.

Nová smlouva nebyla uzavřena z důvodu nečinnosti nebo pozdního zahájení zadávacího řízení. Zadavatel pak na nezbytně nutnou dobu může uzavřít smlouvu v odpovídajícím režimu, tedy jako veřejnou zakázku malého rozsahu (předpokládanou hodnotu je však zadavatel povinen stanovit s ohledem na § 19 ZZVZ, neboť jde o veřejnou zakázku pravidelné povahy), nebo v jednacím řízení bez uveřejnění. Zadavatel takové smlouvy uzavře na nezbytnou dobu. Přestože jde v případě jednacího řízení bez uveřejnění o řešení naléhavé situace, může být sporné, zda se do naléhavé situace nedostal zadavatel vlastní nečinností. Zadavatel musí být schopen obhájit, z jakého závažného důvodu nepodniknul kroky k uzavření nové smlouvy, ačkoli věděl, že mu současná smlouva bude končit.

Pokud zadavatel použije jednací řízení bez uveřejnění, kdy bude zakázku zadávat přímo, měl by oslovit alespoň 3 potenciální dodavatele k podání nabídky.

Doporučení

V případě využití jednacího řízení bez uveřejnění je s Vámi povinen uzavřít smlouvu na dobu neurčitou **místně příslušný dodavatel poslední instance** (pro elektřinu to platí bez výjimky pro všechny napěťové hladiny, v případě plynu pak pro odběrná místa s roční spotřebou do 630 MWh). U odběrných míst se spotřebou plynu nad 630 MWh/rok vláda stanovila nařízením další **určené dodavatele**, na které se můžete obrátit a ti s Vámi musí smlouvu uzavřít.

Při uzavření smlouvy je nutné věnovat pozornost **ustanovení o ceně komodity po skončení mimořádné tržní situace**, kdy nebude platit zastropovaná cena.

3. Dodavatel předčasně ukončil smlouvu před koncem roku 2022 a dodávky na zbytek roku 2022 a na rok 2023 nejsou zajištěny

Pokud smlouvu **ukončil předčasně dodavatel**, pak zadavatel může postupovat v **jednacím řízení bez uveřejnění** překlenout nenadálou situaci a za takového stavu věci smlouvu uzavřít na nezbytnou dobu **do vysoutěžení standardním způsobem**. Standardní soutěž probíhá podle bodu 1.

Stanovení předpokládané hodnoty zakázky

Předpokládaná hodnoty se stanovuje podle § 19 ZZVZ, kdy se předpokládaná hodnota veřejné zakázky stanoví jako

a) **skutečná cena uhrazená** zadavatelem za dodávky nebo služby stejného druhu během předcházejících **12 měsíců** nebo předchozího účetního období, které je delší než 12 měsíců, upravená o změny v množství nebo cenách, které **lze očekávat** během následujících 12 měsíců, nebo

b) **součet předpokládaných hodnot** jednotlivých dodávek a služeb, které mají být zadavatelem zadány během následujících 12 měsíců nebo v účetním období, které je delší než 12 měsíců, pokud nemá k dispozici údaje podle písmene a).

Pokud má být smlouva uzavřena na dobu delší než 12 měsíců, upraví se předpokládaná hodnota veřejné zakázky v případě smlouvy na dobu určitou jako předpokládaná výše úplaty za celou dobu trvání smlouvy nebo v případě smlouvy na dobu neurčitou jako předpokládaná výše úplaty za 48 měsíců.

Předpokládaná hodnota se stanovuje na **základě skutečně uhrazené ceny** za předchozích 12 měsíců a zadavatel by ji měl **upravit** zejména o aktuální **inflaci**, případně o další hodnoty, které jsou mu **známé**. S ohledem na skutečnost, že předpokládaná hodnota je pouze **kvalifikovaný odhad**, který je zejména

v době značných **výkyvů z povahy nepřesný**, nelze od zadavatele samozřejmě požadovat, aby předpokládaná hodnota byla stanovena tak, že bude přesně odpovídat budoucímu závazku.

Zadavatel však **nemůže** uzavírat smlouvu s vyšší hodnotou než **2 mil. Kč** bez DPH, aniž by provedl zadávací řízení. Jde o situaci, kdy předpokládaná hodnota byla stanovena pod limit veřejné zakázky malého rozsahu a výsledkem je ale smlouva, jejíž hodnota je vyšší než limit veřejné zakázky malého rozsahu. V takovém případě je nutné konat **zadávací řízení**.

Doporučení

Doporučujeme v tuto chvíli řešit nákup komodit pouze do konce roku 2023 v souladu s platností cenových stropů v rámci mimořádné tržní situace.